

O DRUHÉ ŠANCI, BOŽÍ MILOSTI A PRAVÉM POKÁNÍ

Základ kázání: **Jonáš 3**

1. čtení: Zjevení 3:1-6

I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: ² "Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a svolávej v něm, co ti uložím." ³ Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil. Ninive bylo velké město před Bohem, muselo se jím procházet tři dny. ⁴ Jonáš vešel do města, procházel jím jeden den a volal: "Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno." ⁵ I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. ⁶ Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. ⁷ Potom dal v Ninive rozhlásit: "Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav ať nic neokusí, ať se nepasou a nepijí vodu. ⁸ Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce. ⁹ Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme." ¹⁰ I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. A neučinil tak.

1) HOSPODIN DÁVÁ DALŠÍ ŠANCI

Milí bratři, milé sestry,

hned na začátku slyšíme o veliké Boží milosti. O tom, že Bůh je milostivý. A že na základě své milosti také jedná. Jonáš nakonec šel do sebe. V břiše mořské obludy činil pokání. A Hospodin rozkázal rybě, aby vyvrhla Jonáše na pevninu. (Jon 2:11)

A tím celý příběh mohl klidně skončit. Hospodin přece Jonáše milostivě zachoval při životě. A to stačí, ne? *Zachránil jsem ti krk, Jonáši. A teď se mi ztrat' z očí. Nic mi nedlužíš. Já tobě také ne. Naše cesty se právě teď rozcházejí. Upřímně: Selhal jsi, Jonáši. A v mé blízkosti není moc místa pro lidi, kteří selhávají. Jako prorok jsi tedy skončil. Tvá ústa a nohy, tvé nasazení a sílu už nebudu potřebovat. Najdu si jiného člověka, který za tebe tu práci vykoná.*

Jenže Hospodin jde se svou milostí ještě o krok dál. Náš Bůh je totiž Bohem druhých šancí. A také Bohem třetích a čtvrtých a pátých a šestých a sedmdesátých sedmých šancí.

- *I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: ² "Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a svolávej v něm, co ti uložím."*

Víte, v Bibli nacházíme mnoho příkladů lidí, kteří od Hospodina v životě dostali novou šanci. Jonáš zdaleka není sám. Můžeme vzpomenout praotce Abrahama, vůdce Mojžíše, krále Davida, proroka Elijáše. A z Nového zákona především apoštola Petra. Vždyť jemu Pán Ježíš neřekl jenom: *Petře, já ti promíjím, že mě za chvíli třikrát zapřeš.* Pán Ježíš vůči němu učinil ještě mnohem vstřícnější krok. V Getsemanské zahradě Petrovi přímo říká:

- ³¹ *"Šimone, Šimone, hle, satan si vyžádal, aby vás směl tříbit jako pšenici. ³² Já jsem však za tebe prosil, aby tvá víra neselehala; a ty, až se obrátíš, buď posilou svým bratřím."* (L 22:31-32)

Tedy nejen: *Já ti, Petře, odpouštím.* Ale: *Já s tebou nadále počítám. Navzdory tvé slabosti, navzdory tvému selhání, navzdory tomu, že se zrovna moc nepochlapíš – já s tebou, Petře, počítám.*

A to samé prožil Jonáš: Opětovné povolání do služby. Hospodin nad ním nezlomil hůl. Znovu k němu promluvil. Znovu mu dal ten náročný úkol: Kázat Boží slovo v Ninive.

Je to úžasné, bratři a sestry! Nám se také někdy podaří skutečně odpustit druhým lidem, co zlého nám provedli, že nás třeba podrazili, ublížili nám. Ale další spolupráce? Z toho už máme obavy. Když se jednou spálíme, pak už našim blízkým úplně nevěříme. *Já mu dám druhou šanci – a on ten podraz třeba zopakuje!* Nebylo by lepší najít si jiného přítele, kamaráda, spolupracovníka, kolegu? Přitom ovšem často zapomínáme, co všechno jsme v životě pokazili my sami. Komu jsme ublížili. Koho jsme podrazili. Zapomínáme, že sami nejsme bez chyb.

V obou případech se Hospodin od nás výrazně liší. Za prvé tím, že je svatý. On nikdy neselže. On nikdy nebude hrát jinak než fair-play. On nikdy nikoho nepodrazí.

A i v tom druhém případě Hospodin není jako my. On lidem dává další a další šance. Jeho milost je nevyčerpatelná. On nám nikdy neřekne: *Tak tobě už pomocnou ruku nepodám, klidně se utop. S tebou už nepočítám, příšerně jsi mě zklamal.*

Bratři a sestry, někdo by na to mohl odpovědět: *Tak to je v pohodě. Bůh mi stejně vždycky všechno odpustí. Můžu si žít, jak se mi zachce – a stejně mě bude mít rád.* Ne! Raduj se z Boží milosti, člověče. Chval Boha za to, že ti v Kristu Ježíši nabízí novou šanci. Děkuj Hospodinu, že s tebou stále počítá. A nikdy to neber jako prachsprostou samozřejmost. Kdo Boží milostí takto pohrdá, ten ji určitě ještě nepochopil a za svou nepřijal. Tak nás varuje i apoštol Pavel:

- *A nevede to potom k tomu, co nám někteří pomlouvači připisují, jako bychom říkali: "Čiňme zlo, aby přišlo dobro?" Ty čeká spravedlivé odsouzení! (Ř 3:8)*

Jonáš vnitřně přijal Boží odpuštění i nové povolání do služby.

- ***Jonáš tedy vstal... a šel... do Ninive, jak mu Hospodin uložil.***

Jonáš napodruhé bez řeči splnil to, co po něm milostivý Bůh žádal. A že to v žádném případě nebyla brnkačka, kterou člověk zvládne levou zadní! Jen si to představme: Hospodin nás vede k tomu, abychom vyšli ze svých domovů, navštívili své sousedy a vedli je k tomu, aby činili pokání a prosili Hospodina o milost. Třeba jen ty nejbližší sousedy... Jak dlouho bychom tento úkol odkládali? Jak dlouho bychom dělali, že tento nebeský rozkaz vůbec neslyšíme?

Ninive je největší město své doby. Je to navíc hlavní město Asýrie, té nejsurovější a nejkrutější říše, která v té době existovala. Nedivil bych se Jonášovi, kdyby si mumlal pod vousem: *No, tak pojďme na to, ať to mám rychle za sebou. V bráně města Ninive otevřu pusy, řeknu prvním lidem, které potkám, že je Hospodin bude soudit za jejich hříšný život. Oni na mě vytáhnou kudlu, nebo mě pověsí rovnou v bráně. A bude po všem...*

2) HOSPODIN VEDE K POKÁNÍ A UDĚLUJE SVOU MILOST

Jenže se stalo něco úplně jiného! Stal se zázrak, bratři a sestry. Hospodin to měl totiž podchycené! Hospodin otevřel uši i srdce těch obyvatel Ninive. Bůh způsobil, že Ninivané uvěřili Jonášovu kázání. Došlo k velikému duchovnímu probuzení, z kterého Jonášovi musely lézt oči z důlků. Vždyť pravé pokání je především Boží dílo. A Bůh byl v Ninive při díle. Stejně jako při mnoha a mnoha dalších velikých duchovních probuzeních v lidských dějinách. A jak doufáme právě v tomto pohnutém čase: Bůh ještě mnohým lidem otevře srdce a dá jim ducha pokání a pravé víry.

Bratři a sestry, co vlastně Ninivané slyšeli? Jonáš kázal:

- ***Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.***

A jeho posluchači v tom museli slyšet hned dvě zprávy. V první řadě: *Za 40 dní bude vaše město srovnáno se zemí. Kvůli tomu, že v Božích očích jste zlí.* Ale oni v těch slovech o Božím soudu slyšeli i výzvu k obrácení: *Změňte se! Pojďte do sebe! Obráťte se! Vždyť se to nemusí stát!* Ano, Jonáš pronáší jenom slova soudu. Ale pronáší je proto, aby se tito lidé Božimu soudu nakonec vyhnuli.

Známe to z běžného života. Někomu přijde dopis: *Za 14 dní vás odpojíme od elektřiny, protože jste opakovaně nezaplatil zálohu.* Co tím pisatel chce vlastně sdělit? *Okamžitě zaplat, dlužníku! A my tě neodpojíme.*

Nebo když na třetí čtvrtletí dostane žák z jednoho předmětu pětku. Co tím chce jeho učitelka sdělit? *Máš ještě posledních pár týdnů, aby ses dal do kupy a známku si opravil! Tak se snaž!*

A tak už je myslím zjevné, že Hospodin svým slovem o soudu chtěl Ninivany přivést k pokání, a tím k životu. Nechtěl je zahubit. Chtěl je naopak zachránit. Vždyť je to Bůh, o kterém apoštol Petr prohlašuje, že

- *si nepřejde, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. (2Pt 3:9)*

Ale to zřejmě není všechno. Pán Ježíš celý příběh posunuje ještě o kousek dál. Poslechněme si, co říká svým posluchačům:

- ²⁹ *Když se u něho shromažďovaly zástupy, začal mluvit: "Toto pokolení je zlé; žádá si znamení, ale znamení mu nebude dáno, leč znamení Jonášovo. ³⁰ Jako byl Jonáš znamením pro Ninivské, tak bude i Syn člověka tomuto pokolení.*

Podle Pána Ježíše Jonáš nebyl jen kazatel. On byl i živým znamením. Znamením čeho? Znamením Božího soudu i milosti. Vždyť Bůh držel Jonáše tři dny a tři noci mezi životem a smrtí, někde na pomezí. A nakonec ho milostivě osvobodil. Smíloval se nad ním! Jonáš tedy pravděpodobně mluvil i o své zkušenosti s Hospodinem. O svých křivých životních cestách, které nakonec Hospodin opět narovnal. O vlastní neposlušnosti. A také o Božím soudu nad ním. O té hrůze, kterou prožil. A tím víc o svém pokání, o tom největším obratu v jeho životě. A o Boží záchraně.¹

A zřejmě i toto Jonášovo svědectví pohnulo s Ninivskými. Nedivil bych se tomu. Vždyť to je síla, to je obrovské povzbuzení: Naslouchat svědectví o pokání a víře, o duchovní smrti a duchovním znovuzrození, o lidském hříchu a Boží milostivé lásce. Škoda, bratři a sestry, že o těchto důležitých věcech tak málo společně mluvíme. Škoda, že jen zřídka sdílíme s druhými naši vlastní zkušenost s Božím odpuštěním a druhou šancí, kterou nám dal.

3) HRÁT ZBOŽNÉ DIVADLO – TO NÁM NEPOMŮŽE

A tak:

- *I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího.*

Bratři a sestry, zaměříme se na Ninivské. Nejprve si všimněte, že oni neuvěřili Jonášovi. Vždyť Jonáš byl jen ústy Božími! Oni uvěřili Hospodinu. Uvěřili, že Bůh, jejich Stvořitel, je špatný z toho, jaký život vedou. Uvěřili, že Bůh je může za to všechno soudit a trestat. A také uvěřili, že se s tím ještě něco dá dělat. Přece by nemělo cenu činit pokání a měnit život, kdyby už nebylo možné jejich úděl zvrátit, že? To by přece nedávalo smysl!

Touha k obrácení se šířila jako oheň v Austrálii. Rychle a nezastavitelně. Ze všech směrů. Zdola, skrze obyčejné lidi – až k ninivskému králi. A pak shora. Král totiž tuto Boží výzvu vzal smrtelně vážně. Jak zareagoval?

Začal u sebe, bratři a sestry! Král šel svým poddaným příkladem. To je velice důležité. To je správné jednání člověka, který rozhoduje o životech druhých a kdo je vede. A přitom je to ve společnosti tak vzácný jev!

- ⁶ *Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela.*

Ten vladař ovšem u sebe nezůstal. Nařídil všeobecný půst. Půst, který se bude týkat všech živých tvorů. Dokonce nejen lidí, ale i zvířat.

- ⁷ *Potom dal v Ninive rozhlásit: "Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav at' nic neokusí, at' se nepasou a nepijí vodu. ⁸ At' se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě at' volají k Bohu.*

A teď to nejdůležitější: Král poznal, že s pouhou ceremonií před Bohem neobstojí. Že hrát náboženské divadlo před Hospodinem obyvatelům Ninive nepomůže. Držet půst, kát se, chodit v žíněné suknicí, nebo nechat si mazat čelo popelem, nejíst maso v pátek, nepít alkohol a kávu v postním období, postit se jeden den v týdnu – a přitom se neobrátit celým srdcem k Hospodinu, to je naprosto k ničemu! Bůh totiž vidí do našeho srdce. Ano, on viděl do srdce i tehdejších lidí v Ninive. Ale my ne. My tak hluboko nevidíme.

Jak tedy můžeme tvrdit, že Ninivští činili pravé pokání? Podle jejich skutků.

¹ Krásně to shrnuje žalmista: *Ubránils mě před smrtí, mé oko před slzami, moje nohy před zvrtnutím. Před Hospodinem smím dále chodit v zemi živých. Uvěřil jsem, proto mluvím; byl jsem velmi pokořený.* (Ž 116:8-10) Jakoby tato slova vyklouzla z úst samotného Jonáše. Vždyť to je popis jeho situace.

Král říká: *Protože nám žádné zbožné divadlo tentokrát nepomůže...*

- ***Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce. ⁹ Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme.***

Přestaňte si tedy navzájem škodit. Začněte se milovat. Rozlučte se každý se svým sobectvím. Pomáhejte si navzájem a neničte druhé lidi kolem sebe kvůli vlastnímu prospěchu.

A pozor! Král neví stoprocentně, zda Hospodina přesvědčí. To neznamená, že by mu nedůvěřoval. To znamená, že Pánu Bohu nechává svobodnou volbu... Proto *snad... Snad to pomůže. Snad je opravdu Hospodin Bůh milostivý. Snad se nad námi slituje.*

A Hospodin? On je opravdu Bůh milostivý. On žádného hříšníka, který vyznává své hříchy a touží po odpuštění, nikdy nenechá padnout!

- ***¹⁰ I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. A neučinil tak.***

Oni se obrátili. Změnili svůj život. A Bůh také změnil své rozhodnutí. Žádný soud se nekonal.

4) NAŠE AKTUÁLNÍ SITUACE

Bratři a sestry, když se my nacházíme v jiné situaci než obvykle, i Písmo k nám začne mluvit jinak. Mokrát za svůj život jsem nad tímto textem přemýšlel. A téměř vždycky jsem se našel v obráceném Jonášovi. No, v těchto dnech se vidím spíš jako obyvatel Ninive. Jako obyvatel toho pyšného a sebestředného města, které s Bohem vlastně nepočítá. Které si hrdě žije tak, jak se mu zrovna zamlouvá, protože mu do této chvíle vlastně všechno pěkně vychází. Vždyť to Ninive právě nám, Evropanům žijícím doteď v klidu a pohodě, nastavuje zrcadlo! Prorok volá:

- ***Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.***

A nám dochází, že i s naší společností to není zdaleka tak růžové, jak by se zdálo ještě třeba před pár měsíci. Že stačí málo, velmi málo – a i ta naše společnost se začne otřásat v základech.

Ne, v žádném případě nechci malovat čerta na zeď. Ale na druhou stranu v tom dění kolem nás smíme my křesťané rozpoznat Boží výzvu k pokání. Ke změně – dokud je čas. Výzvu k obrácení se k Hospodinu a k odvrácení od zla.

Bratři a sestry, začněme u sebe. Každý sám u sebe. Vyznejme Hospodinu naše viny. Vyznejme mu, že často žijeme, jako by Boha ani nebylo. Že si vlastně vystačíme sami. Vyznejme mu, že si často nevážíme jeho zájmu o nás. Toho jeho laskavého zájmu, který se potvrdil a zpečetil v příběhu Pána Ježíše Krista.

Vyznejme mu také, že ani v našich mezilidských vztazích zdaleka není všechno v pořádku. Že je stále co napravovat – dokud nám dává Bůh čas k nápravě.

A přitom se spolehněme na to, že když Bůh odpustil pyšným a zlým Ninivanům, nám zajisté v Ježíši Kristu odpustí také. A snad nejen nám, ale i našim bližním, našim krajanům, lidem po celém světě. Kdo ví? Snad i je povede Bůh k pokání. Snad i je zahrne svou milostí. Snad i je přikryje svým milosrdenstvím.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, vyznáváme ti všechny naše slabosti, chyby, pády. Vyznáváme ti, že naše sobectví v nás často bobtná. Že naše důvěra v tebe se často krčí někde v koutečku našeho nitra. Prosíme tě, abys nás vedl k naději, radosti, svatosti a lásce. Ved' nás cestami věčného života, který ani nemoc, ani smrt zničit nemůže. Bud' nám nablízku. A prosíme tě toužebně, ved' i další lidi k pravému pokání, ke skutečné duchovní obnově, k víře a k dobrému životu s tebou. Amen.